

Програм заштите ученика од насиља

Школа је у обавези да свим ученицима осигура безбедне и оптималне услове за несметан боравак и рад, као изаштиту од свих облика насиља, злостављања и занемаривања. Сви облици насиља, злостављања и занемаривања деце, којима се угрожава или нарушава физички, психички и морални интегритет личности детета, представљају повреду једног од основних права детета наведених у Конвенцији Уједињених нација о правима детета, а то је право на живот, опстанак и развој.

- Одредбе Конвенције односе се на заштиту детета од :

- физичког и менталног насиља, злоупотребе и занемаривања (члан 19);
- свих облика сексуалног злостављања и искоришћавања (члан 34);
- отмице и трговине децом (члан 35);
- свих других облика искоришћавања (експлоатације) штетних по било који вид дететове добробити (члан 36);
- нехуманих и понижавајућих поступака и кажњавања (члан 37).

Насиље се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства ученика. Насиље може бити у оквиру вршњачких односа, као и односа наставник/ученик, који укључују одговорност, поверење и моћ.

Насиље је вишедимензионална појава и може имати различите форме :

- Физичко насиље се односи на понашање које доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања ученика. Примери физичког насиља су: ударање, шутирање, гурање, шамарање, чупање, дављење, бацање, гађање, напад оружјем, паљење.
- Емоционално / психолошко насиље односи се на оно понашање које доводи до трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства ученика. Емоционално насиље и злостављање обухвата поступке којима се врши омаловажавање, етикетирање, игнорисање, вређање, уцењивање, називање погрдним именима, оговарање, подсмевање, исмејавање, неприхватање, изнуђивање, манипулисање, претња, застрашивање, ограничавање кретања ученика, као и други облици непријатељског понашања,
- Социјално насиље представљају искључивање из групе и дискриминација. Односи се на следеће облике понашања: одвајање ученика од других на основу различитости, довођење у позицију неравноправности и неједнакости, изолацију, недружење, игнорисање и неприхватање по било ком основу.
- Сексуално насиље и злоупотреба ученика подразумева њихово укључивање у сексуалну активност коју она не схватају у потпуности, за коју нису развојно дорасла (не прихватају је, нису у стању да се са њом сагласе) и која има за циљ да пружи уживање или задовољи потребе друге особе.
- Електронско насиље коришћењем информационих технологија: поруке послате електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, веб-сајта, четовањем, укључивањем у форуме и сл.
- Злоупотреба ученика представља све оно што појединци и институције чине или не чине, а што директно утиче или индиректно шкоди ученицима или им смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи их у немоћан, неравноправан и завистан положај у односу на појединце и школу.
- Занемаривање и немарно поступање представљају случајеве пропуштања школе или појединца да обезбеде услове за правилан развој ученика у свим областима, што, у противном, може нарушити његово здравље, физички, ментални, духовни, морални и друштвени развој. Занемаривање представља и пропуст родитеља,

усвојиоца или стараоца, односно друге особе која је преузела одговорност или обавезу да негује дете/ученика, да обезбеди услове за развој.

- Експлоатација ученика односи се на њихов рад у корист других особа и/или школе. Ове активности имају за последицу нарушавање физичког или менталног здравља, као и моралног, социјалног и емоционалног развоја ученика.

Програмом заштите обезбеђује се заштита ученика у свим ситуацијама. Интерес ученика је примаран у односу на интересе одраслих који учествују у животу и раду школе. У процесу заштите ученика неопходно је обезбедити поверљивост података и заштиту права на приватност.

Програм заштите се односи на све ученике у школи, без обзира на пол, узраст, породични статус, етничко порекло и било које друге социјалне или индивидуалне карактеристике ученика (боју коже, језик, вероисповест, националност, способности и специфичности ученика).

Учешће ученика се обезбеђује тако што благовремено и континуирано добијају сва потребна обавештења, што им се пружа могућност да изразе своје мишљење у свим фазама процеса заштите и то на начин који одговара њиховом узрасту и разумевању ситуације.

Полазећи од става да се свако насиље над ученицима може спречити, важно је да школа креира климу у којој се:

- Учи, развија и негује култура понашања и уважавања личности;
- Не толерише насиље;
- Не ћути у вези са насиљем;
- Развија одговорност свих;
- Сви који имају сазнање о насиљу обавезују се на поступање.

У оквиру Програма заштите ученика од насиља, школа, у складу са специфичностима рада и окружења, планира, спроводи и прати ефекте превентивних активности.

Превентивне активности школа креира у складу са анализом стања и увидом у присутност насиља у својој средини, а на основу:

- учесталости инцидентних ситуација и броја пријава насиља;
- заступљености различитих врста насиља;
- броја повреда;
- сигурности објекта, дворишта и сл.

Да би интервенција у заштити ученика била планирана и реализована на најбољи начин, неопходно је узети у обзир следеће критеријуме:

- да ли се насиље дешава или постоји сумња на насиље;
- где се дешава – да ли се дешава у школи или ван ње;
- ко су учесници/актери насиља, злостављања и занемаривања;
- облик и интензитет насиља, злостављања и занемаривања;

У складу са проценом нивоа ризика и законском регулативом, доноси се одлука о начину реаговања:

- случај се решава у школи;
- случај решава школа у сарадњи са другим релевантним установама;
- случај се прослеђује надлежним службама.

Свака особа која има сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању обавезна је да реагује.

Интервентне активности су могуће у следећим ситуацијама:

- У случајевима насиља или сумње да се насиље дешава **МЕЂУ УЧЕНИЦИМА**.
- У случајевима када је ученик изложен насиљу или постоји сумња да је ученик изложен насиљу од стране **ОДРАСЛЕ** особе **ЗАПОСЛЕНЕ** у школи.

- У случајевима када је ученик изложен насиљу или постоји сумња да је ученик изложен насиљу од стране ОДРАСЛЕ особе која НИЈЕ ЗАПОСЛЕНА у школи.

Запослени у школи (разредни старешина, стручна служба, директор) у обавези су да воде евиденцију о појави насиља.

Тим за заштиту ученика од насиља прикупља евиденцију о случајевима насиља који захтевају његово укључивање.

Документација треба да се чува на сигурном месту, како би се обезбедила поверљивост података.

Чланови Тима за заштиту ученика од насиља:

1. Оливера К. Милићевић, наставник информатике и рачунарства - координатор
2. Татјана Вјештица, директор школе
3. Маријана Каљевић, психолог
4. Наташа Вујовић Радовић, секретар школе
5. Тамара Вучетић, наставник српског језика и књижевности
6. Бранка Поповић, наставник хемије
7. Ненад Симуновић, наставник економске групе предмета
8. Предраг Милисављевић, наставник физичког васпитања
9. Слободанка Пећаранин, наставник куварства са практичном наставом
10. Зорица Туро, члан Савета родитеља ЕТШ
11. Биљана Шљукић, члан Школског одбора ЕТШ
12. Слободан Витас, представник Ученичког парламента